

7.1 Baltijos jūra

1. Perskaitykite tekstą. Remdamiesi juo ir žemėlapiu atlikite užduotis, atsakykite į klausimus.

Baltijos jūra – Atlanto vandenyno baseino jūra, esanti Europos šiaurės rytuose. Ji skalauja Lietuvos ir dar 8 valstybių krantus (prisiminkite, kokių). Baltija yra viena jauniausių jūrų pasaulyje (susiformavo maždaug prieš 13 tūkst. metų). Baltijos dubuma pradėjo formuotis devono periodu, tačiau galutinai susiformavo tik kvartere, pasibaigus ledynmečiui.

Jūros plotas – 412 500 km². Lyginant su kitomis jūromis, Baltija yra nedidelė, tačiau 6,5 karto didesnė už Lietuvą. Jos ilgis – 1800 km. Lietuvai priklauso tik 2 proc. Baltijos jūros akvatorijos. Beveik pusė jūros ploto tenka trims įlankoms – Botnijos, Suomijos ir Rygos.

Baltijos jūra sekli, jos vidutinis gylis yra apie 50 m. Laivybą sunkina didelės seklumos. Krantai vingiuoti, įvairiose jūros vietose vis kitokie. Didžiąją dalį Baltijos juosia lėkštasis (akumuliacinis) krantas. Suomijos ir Švedijos pakrantėse – šcherai. Šiaurinėje Estijos ir pietinėje Baltijos pakrantėje vyrauja klifinis (abrazinis) krantas. Pietvakarių Lietuvos, Kaliningrado srities, šiaurės Lenkijos pakrantės krantas lagūninis, dar vadinamas mariomis (Kuršių marios, Aistmarės). Šiaurės rytų Vokietijoje, pietryčių Danijoje, vakarų Suomijoje plyti fjordinis krantas.

Baltijos jūros ekosistema yra viena unikaliausių Žemėje. Unikumą iš dalies lemia tai, kad Baltijos jūros vanduo yra tik apysūris, t. y. jis druskingesnis nei gėlas upių vanduo. Baltijos vakaruose vandens druskingumas paviršiuje yra 11 proc., o prie dugno – 17–18 proc., prie Lietuvos krantų – 6–8 proc., o šiaurėje – tik 2 proc.

Baltijos jūra vis dar pasižymi gana didele biologine įvairove, nors dalis rūšių nyksta. Jūroje gyvena pilkasis ir žieduotasis ruoniai, jūrų kiaulė, du kartus per metus čia sustoja milijonai migruojančių poliarinių žuvėdrų, ledinių ančių, galima sužvejoti menkių, silkų, lašišų.

Kadaise Baltijos jūrą išgarsino gintaras. Dabar čia nedideliais kiekiais išgaunama nafta, kasamas gintaras, išvystyta žvejyba, eksportuojamas jūros dugno smėlis, žvyras. Tačiau Baltijos jūra yra ir viena labiausiai kenčiančių jūrų pasaulyje. Pagrindinės problemos – žuvų išgaudymas, dažnai išsiliejanti nafta, tarša iš jūrų supančių teritorijų, pernelyg didelis į jūrą patenkančių maistinių medžiagų – azoto ir fosforo junginių – kiekis bei su tuo susijusi eutrofikacija.

Pagal Stasį Vaitekūną, Eleną Valančienę „Lietuvos geografija“, „Visuotinę lietuvių enciklopediją“

7.1 Baltijos jūra

1. Įvardykite valstybes, kurias skalauja Baltijos jūra.

Pagal „Visuotinę lietuvių enciklopediją“

2. Suraskite ir žemėlapyje pažymėkite įlankų ir salų pavadinimus. Įlankos: Botnijos, Suomijos, Rygos, Gdansko, Kuršių marios; salos: Gotlando, Bornhomo, Saremo, Hijumo, Elando, Riugeno, Alandų salyną.

7.1 Baltijos jūra

2. Kokios upės įteka į Baltijos jūrą?

---

3. Kodėl Baltijos jūra yra viena labiausiai užterštų jūrų pasaulyje?

---

4. Apskaičiuokite, kiek kilometrų esate nutolę (-usi) nuo Lietuvos ir prie Baltijos jūros įsikūrusių miestų: Klaipėdos, Palangos, Šventosios.

Baltijos jūra ties Palanga